Поховання ямної культури біля с. Писарівка.

В 1991році археологічна експедиція Вінницької області державної археологічної інспекції проводила охоронні розкопки курганного могильника в зоні будівництва Писарівської зрошувальної системи ямпільського району Вінницької області.

Курганний могильник розташований на високому плато правого берега річки Русава, в 2км. На захід від с.Писарівка.

Складається з 15 курганів, розташованих групами по лінії південь – північ. Всі насипи розорювались, два із них частково.

У досліджених курганах виявлено 18 поховань, 6 із них – основні.

Всі поховання здійснені в ямах прямокутної форми з заокругленими кутами. Глибина ям від перекриття від 83см. До 1м. 20см. Довжина від 1м. 60см. До 2-х метрів по ширині – від 0,5м. До 1,60м. В деяких курганах на схід від поховання зафіксовані залишки вогнищ, що були розкладені на спеціально підготовленій площадці, вимащеній жовтою глиною.

Орієнтація поховань стабільна – головою на захід. В трьох курганах поховані лежали на підстилках, від яких залишились білий, фіолетовий та коричневий рослинний тмін.

В одному кургані це циновка з очерету, посипана малиновою вохрою. Вохра була присутня у кожному похованні, іноді у вигляді грудок.

В 4 – х похованнях зафіксований супроводжувальний інвертар.

Знайдена ліпна сіроглиняна чаша слабого випалу, в тісті домішки гальки та дрібнозернистого піску. Форма усіченоконічна, з невиразними вінцями, дно рівне. Стінки орнаментовані вертикальними розчісами. На зовнішній стороні та верхній частині внутрішньої – сліди червоної вохри.

Знайдені дві підвіски з білого металу, що лежали по обидві сторони голови. Одна підвіска – підковоподібної форми, в розрізі округла, кінці звужені. Друга – спіралевидна, в півтора оберти, на кінцях сплющена.

Однією з найцікавіших знахідок були залишки візка. Вони складалися із стінок кузова, коліс та інших деталей конструкції візка, покладених біля могили в розібраному вигляді. Діаметр коліс 80см., ширина обода 1,5 – 2см. Дерево для коліс було зрізане повздовж волокон. Колеса покладені на передню тп задню стінки візка, сплетених із лози та очерету.

Повздовж північної та південної сторін ями лежали бокові стінки візка, сплетені з того ж матеріалу.

Розміри бокових стінок 2,30 х 85см. Передньої та задньої – 1,10 х 85см. Добре прослідкується плетіння та спосіб кріплення візка.

В дитячому похованні знаходився амулет – оберег з кутніх зубів тварини (вовка або собаки) та дві кістяних пронизки. Одна з них тригранна, друга – прикрашена спіралевидним орнаментом. В південному куті ями біля ніг лежав череп козулі.

В одному з курганів знайдено ліпний горщик із сірої глини, гарного випалу. Черепок в розломі сірого кольору. Вінця прямі, злегка відігнуті, плавно переходять в покаті плечики. Дно з невеликим заглибленням по центру. Виріб відносять до останньої чверті III-го тисячоліття до н.е.

Аналіз всього наявного матеріалу дав можливість вченим віднести поховання в курганах біля с.Писарівка, до ямної культури і датувати її кінцем III – го початком II – го тисячоліття до н.е.